

Researcher: Social Science Studies

(2017) Cilt XX, Sayı XX, s. 378-394

RSSS
ISSN:2148-2691

Suriyeli Üniversite Öğrencilerinin Eğitim ve Uyum Sorunlarına İlişkin Genel Yaklaşımları (Kilis 7 Aralık Üniversitesi Örneği)

Şengül MERTOL İLGAR¹, Halime DOĞAN², Esat YILDIRIM³

Özet

Bu çalışmada Suriye’de yaşanan kriz nedeniyle Türkiye’de yaşamlarını sürdürmek zorunda kalan üniversite öğrencilerinin eğitim ve uyum sorunlarına ilişkin genel yaklaşımları ele alınmıştır. Araştırmada Suriyeli üniversite öğrencilerinin eğitim ve uyum sorunlarına ilişkin genel yaklaşımları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin üniversitede eğitim görme ile ilgili tanınan haklara ilişkin bilgisi, üniversitede yaşadıkları eğitimsel sorunlara ilişkin görüşleri, üniversitedeki hocalarının olumlu olumsuz tutumlarına ilişkin görüşleri, üniversitedeki arkadaşlarının olumlu olumsuz tutumlarına ilişkin görüşleri, mezuniyet sonrasında ilişkin görüşleri ile ilgili sorulara verdikleri yanıtlara göre sırasıyla incelenmiştir. Bu çalışma nitel bir durum çalışmasıdır. Çalışma, amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olan Kilis ilinde yaşayan ve Kilis 7 Aralık Üniversitesinde öğrenim görmekte olan 23 Suriyeli öğrenciden elde edilen veriler ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan Suriyeli öğrencilerin üniversitede yaşanan eğitimsel sorunlarla ilgili olarak görüşleri incelendiğinde en çok dile getirilen sorunun dil sorunu olduğu görülmektedir. Suriyeli öğrencilerin üniversitede aldıkları eğitim için tanınan olanaklardan haberdar olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin birçoğu eğitim aldıkları üniversitede hocalarının onlara karşı olumlu tutumları olduğunu ve hocalarının yardımcı olduklarını dile getirirken öğrencilerin bazıları da hocalarının kendilerine yardımcı olmadığını söylemişlerdir. Suriyeli öğrencilerin çoğu üniversitedeki arkadaşların olumlu veya olumsuz tutumları ile ilgili sorulara Türkiyeli arkadaşlarının çok iyi ve yardımsever olduğunu belirterek cevap vermişlerdir.

Anahtar Kelimeler

Suriyeli
Üniversite Öğrencisi
Uluslararası Öğrenci

¹ Yardımcı Doçent Doktor, İstanbul Üniversitesi, ilgar@istanbul.edu.tr

² Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, halimedogan@ogr.iu.edu.tr

³ Araştırma Görevlisi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, esatyildirim@kilis.edu.tr

Syrian College Students' Common Attitudes on Education and Orientation Issues (Kilis 7 Aralık University Sample)

Abstract

In this study, the education and orientation attitudes of the Syrian college students, who were obliged to leave their homeland due to the crisis going on and are currently studying in Kilis 7 Aralık University, were investigated. In this research, these students' attitudes on the education and orientation problems were attempted to be diagnosed. In this scope, the students' knowledge on their educational rights in the college; their thoughts on educational issues, the positive and negative attitudes of their professors and friends in the college, their thoughts about post-graduation were studied according to their responses to each. This is a qualitative case study. The study was conducted with the data obtained from twenty-three Syrian students, living in the Kilis province. Purposeful sampling method was used to determine the data in Kilis 7 Aralık University. According to the results of the research; It is seen that the biggest problem is the language problem when the opinions of the Syrian students participating in the research are examined regarding the educational problems experienced in the college. The result shows that Syrian students are not aware of the opportunities available for them throughout their college education. Many of these students said that they were welcomed with positive attitudes at the college where they are studying, while some other students said that their professors did not help them. Most of the Syrian students' response to the question about the positive or negative attitudes of their colleagues in the college was that they were very kind and helpful to them.

Keywords

Syrian
College Student
International Student

GİRİŞ

Gençlik dönemi birey kendi kültürünün içerisinde iken bile kritik sorunlarla başa çıkmanın gerektiği hatta bunun bir gelişim görevi olarak kabul edildiği bir dönemdir (Kulaksızoğlu, 1998). Böyle bir dönemde üniversite eğitimini bir başka ülkede almak, aynı ülke içerisinde yer değiştiren bireyler için bile kaygı kaynağı iken, bir başka ülkeden gelen bireyler için kaygı kaynağı olmasını ve uyum sorunu yaşamalarını kabul etmek gerekmektedir.

İnsanların herhangi bir yolla (eğitim görmek, göçmen olmak vb.) yeni yaşam ortamı içerisindeki kültür etkileşimleri, sosyolojik ve/veya psikolojik birçok sorunun da ortaya çıkmasına kaynaklık etmektedir (Batlaş & Steptoe, 2000).

Dil ve dilin kullanımı, giyim, beslenme sosyal faaliyetler, alışkanlıklar vb. yaşama tarzı ve kişiler arası ilişkiler gibi sorunlar ilk akla gelen sorunlardır. İfade edilen problemler daha çok sosyal nitelikli problemler olup, psikolojik sorunlardan farklı olarak çoğu kez ampirik olarak gözlenmeleri de mümkündür (Torun, 1995).

Türkiye gerek coğrafi konumu gerekse jeopolitik durumundan dolayı zaman zaman göç almakta, zaman zaman da eğitim, çalışma v.b. gibi nedenlerle diğer ülkelerden gelen gençlere ev sahipliği yapmaktadır. Önceleri yurtdışına öğrenci yollayan bir ülke olan Türkiye 1990'lı yıllardan itibaren yabancı öğrenci kabul eden bir ülke durumuna gelmiştir. Elbette yabancı bir ülkede yaşamak beraberinde bazı sorunları da getirmektedir. Türkiye'de eğitim gören yabancı uyruklu üniversite öğrencilerin yaşadıkları sorunlarla ilgili yapılmış pek çok çalışma bulunmaktadır (Güçlü, 1996; Sezgin ve Yolcu, 2016; Kiroğlu, Kesten ve Elma, 2010; Şahin ve Demirtaş, 2014; Özyürek, 2009; Köylü, 2001; Özçetin, 2013; Sevim, 2014; Paksoy, Paksoy ve Özçalıcı, 2014).

Yabancı öğrencilerin sosyal, ekonomik ve kültürel geçişmişlerinin farklılığı nedeniyle eğitim almak için geldikleri ülkeye uyumlarını zorlaştırmaktadır. Bununla beraber gönüllü değil de zorunlu bir göç sonucu ülkelerinden uzaklaşmak zorunda olmuş olmaları öğrencilerin bu uyum sorunları artırmaktadır.

Mart 2011 yılından bu yana devam eden Suriye iç karışıklıkları nedeniyle pek çok insan yerlerinden edilmiş ve ülkelerini terk etmek zorunda kalmıştır. Yaşanan karışıklıkların artması ve insani olanakların azalması sebebiyle pek çok Suriyeli, çatışmaların ilk yılından itibaren komşu ülkelere sığınmıştır (Özden, 2013).

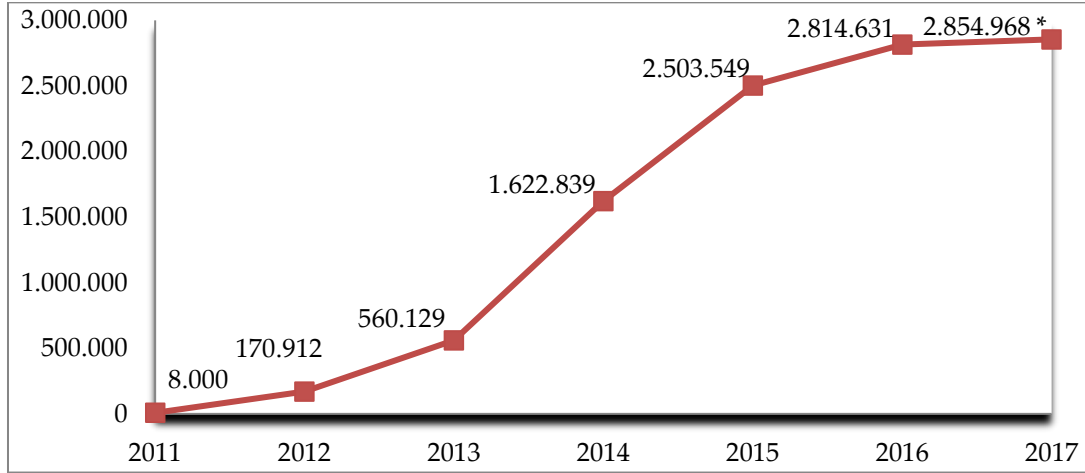
Yaşanan kriz sonucu 4,9 milyon insan Lübnan, Ürdün, Mısır, Irak ve Türkiye gibi çevre ülkelere sığınmıştır (UNHCR, 2017). Türkiye, iç savaştan kaçarak çevre ülkelere yerleşen Suriyelilerin büyük çoğunluğuna ev sahipliği yapmaktadır. UNHRC Ocak 2017 verilerine göre Türkiye'de bulunan Suriyeli sığınmacıların sayısı 2,8 milyona ulaşmıştır. Tablo 1'de Suriyelilerin sığındıkları ülkelere göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 1. Komşu Ülkelere Sığınan Suriyelilerin Dağılımı

Ülke	Sığınmacı Sayısı
Türkiye	2,854,968
Lübnan	1,011,366
Ürdün	655,895
Irak	233,224
Mısır	116,013
Kuzey Afrika	29,275
Toplam	4,900,741*

*01 Şubat 2017 tarihli veri (UNHCR, 2017)

Tablo 1'de görüldüğü gibi Türkiye çevre ülkelere nazaran açık ara en çok Suriyeliye ev sahipliği yapan ülke konumundadır. Şekil 1'de çatışmaların başladığı 2011 yılından bu yana Türkiye'ye sığınan Suriyelilerin sayıları verilmiştir.

Şekil 1. Türkiye'ye Gelen Suriyelilerin Yıllara göre Dağılımı

*12 Ocak 2017 itibariyle (UNHCR, 2017)

29 Nisan 2011 günü Suriyeli ilk kafilenin Türkiye'ye gelmesiyle (Dinçer ve diğerleri, 2013) başlayan akım sürmekte ve Türkiye'deki Suriyeli sayısı her geçen yıl artmaktadır. Şekil 1'de görüldüğü gibi 2011 yılı sonunda 8 bin olan sığınmacı sayısı, 2013 sonunda 560 bini, 2015 sonunda ise 2,5 milyonu aşmıştır. 2017 başı itibarıyla Türkiye'de bulunan sığınmacı sayısı 3 milyona yaklaşmıştır (UNHCR, 2017).

Türkiye'nin mültecilerin kanuni statüsüne yönelik olarak yaptığı düzenlemelere göre "coğrafi kısıtlama" nedeniyle yalnızca Avrupa'dan gelen sığınmacılara mülteci statüsü verilmektedir (Özden, 2013). Türkiye, bu noktada Suriyeli sığınmacıları mülteci olarak değil "misafir" olarak tanımlamış (Öner, 2014) ve onlara "geçici koruma" sağlamıştır (Göç İdaresi, 2016). Suriye'de yaşanan çatışmaların süreceği ve barış ortamının tesisi için zamana ihtiyaç olması Türkiye'nin bu uzun kalış için düzenlemeler yapmasını gerekli kılmaktadır (Erdoğan, 2014; Akkaş, 2015). Bu nedenle Suriyelileri de içine alacak kapsamlı bir yasal düzenleme yapmak amacıyla 11 Nisan 2013 yılında "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu" yayımlanmıştır. Kanun kapsamında Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuş yabancıların ülkeye girişleri, çıkışları, onlara sağlanacak korumanın kapsamı bu kanun ile belirlenmiştir. Kanunun 91. maddesinde "Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılarla geçici koruma sağlanabilir." denilmektedir.

Eğitim alanında öğrencilere verilecek hizmetler yönetmelik kapsamında düzenlenmiştir (Geçici Koruma Yönetmeliği, 2014). Buna göre verilecek olan eğitim hizmeti, ilköğretim ve ortaöğretim için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, yükseköğretim için Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülecektir. Yapılan bu yasal düzenlemeler ile pek çok Suriyeli öğrenciye Türkiye'de yükseköğrenim görme olanağı sağlanmıştır. Bu amaçla Bakanlar Kurulu Suriyelilerin 2014-2015 akademik yılında, devlet üniversitelerindeki öğrenim harçlarından muaf tutulduğunu açıklamıştır (UNHCR). Bununla beraber 2015 yılında Suriyeli öğrencilere yönelik destek bursları verilmesi ve en az 4 yıllık yükseköğretim programında eğitim alan, geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarına 1200 TL burs ödemesi yapılması karara bağlanmıştır (YTB, 2015).

Ülkelerindeki kriz nedeniyle Türkiye'de bulunan Suriyeli öğrencilerin üniversitede eğitim alabilmeleri sınır illerinde bulunan üniversiteler ile bir anlaşma ile yapılmıştır. Bu anlaşma kapsamında Çukurova, Gaziantep, Kahramanmaraş Sütçü İmam, Kilis 7 Aralık,

Harran, Mersin, Mustafa Kemal, Osmaniye Korkut Ata Üniversitelerinin rektörleri ile 7 Ocak 2015 tarihinde Yükseköğretim Kurulu'nda bir toplantı düzenlenmiştir. Şiddet olayları ve krizler nedeniyle eğitim öğretimin ülkelerinde eğitim öğretimlerine devam edemeyen Suriyeli öğrencilere yönelik yapılan düzenleme ile bu üniversitelerin Türkçe ve/veya yabancı dilde program açabilmesine karar verilmiştir (YÖK, 2015).

Sağlanan olanaklar sayesinde üniversite eğitimi alan Suriyeli öğrenci sayısı her geçen yıl artmaktadır. 2011-2012 eğitim öğretim yılında Türkiye'deki üniversitelerde 608 Suriyeli öğrenci öğrenim görmekteyken (Gümüş, 2015), bu sayı 2013-2014 yılında 1,785'e, 2014-2015 yılında 5,560'a ve 2015- 2016 yılında ise 9684'e yükselmiştir (YÖK, 2016). Yakın dönemde bu sayının daha da artacağı öngörülmektedir (Saraç, 2016). Suriyeli üniversite öğrencilerinin yoğun olarak eğitim aldıkları okullardan birisi de Kilis 7 Aralık Üniversitesidir. Üniversitenin bulunduğu il olan Kilis, Suriye'ye yakın konumu dolayısıyla çok sayıda göçmene ev sahipliği yapmaktadır.

Tablo 2. Kilis 7 Aralık Üniversitesinde Eğitim Gören Öğrenci Sayısı

Ülke	Kadın	Erkek	Toplam
2012-2013	20	34	54
2013-2014	42	65	107
2014-2015	73	64	137

Kaynak: <https://istatistik.yok.gov.tr/>

Tablo 2 incelendiğinde Kilis 7 Aralık Üniversitesinde eğitim gören Suriyeli öğrencilerin sayılarının her geçen eğitim- öğretim yılında arttığı görülmektedir. 2013-2014 eğitim öğretim yılında 54 olan Suriyeli öğrenci sayısı, 2014-2015 eğitim öğretim yılında 107 ye ve 2015-2016 eğitim öğretim yılında 137'ye yükselmiştir.

Dil ve kültür gibi farklılıklar, yaşanan bu zorunlu göç ile gelen kişilerin sığındıkları ülkeye uyumlarını zorlaştırmaktadır. Bu nedenle üniversitelerde eğitim alan Suriyeli öğrencilerin eğitim ortamındaki sorunlarının belirlenmesi ve iyileştirilmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışmada Suriye'de yaşanan kriz nedeniyle Türkiye'de yaşamlarını sürdürmek zorunda kalan ve Kilis 7 Aralık Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin eğitim ve uyum sorunlarına ilişkin genel yaklaşımları ele alınmıştır. Bu odaklanma çerçevesinde Türkiye'ye sığınmış Suriyeli öğrencilerin tanınan haklardan haberdar olup olmaması, yaşadıkları eğitimsel sorunları, hocalarının onlara karşı olumlu-olumsuz tutumları ile ilgili görüşleri, tanınan haklar konusundaki bilgisi, arkadaşlarının onlara karşı olumlu-olumsuz tutumları ile ilgili görüşleri ele alınıp incelenmiştir. Ayrıca mezuniyet sonrası için planları mercek altına alınmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışma nitel bir durum çalışmasıdır. Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma türü olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Araştırma, amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemi birçok durumda, olay ve olguların keşfedilerek açıklanmasında faydalı olur (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Bu çalışma, amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olan Kilis ilinde yaşayan ve Kilis 7 Aralık Üniversitesinde öğrenim görmekte olan 23 Suriyeli öğrenciden elde edilen veriler ile yürütülmüştür

Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin belirlenmesinde tüm fakültelerde öğrenim gören Suriyeli öğrenciler; amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile seçilmiştir. Ölçüt örneklemede, ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafında belirlenir ve ölçütü karşılayan tüm durumlar çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada belirlenen ölçüt; öğrencilerin gönüllü olarak çalışmaya katılması ve üniversitede öğrenim görüyor olması ilkesine bağlı kalınarak seçilmiştir. Araştırma örnekleminde yer alan öğrencilerin kod isimleri tabloların altında verilmiştir.

Çalışma grubunu oluşturan 23 Suriyeli üniversite öğrencisinin özellikleri incelendiğinde; 1'i Mühendislik Fakültesi, 5'i Eğitim Fakültesi, 6'sı İlahiyat Fakültesi, 11'i Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencisidir. Görüşme yapılan öğrencilerden 2'si 20 yaşında, 2'si 25 yaşında, 2'si 30 yaşında, 3'ü 22 yaşında, 3'ü 23 yaşında, 4'ü 24 yaşında, 7'si 21 yaşındadır. Görüşülen Suriyeli öğrencilerin okuduğu sınıfa bakıldığında, 2'sinin 4.sınıfta okuduğu, 5'inin 1.sınıfta okuduğu, 7'sinin 3.sınıfta okuduğu ve 9'unun da 2.sınıfta okuduğu görülmektedir. Kaç yıldır Türkiye'de yaşadıklarına bakıldığında; 1'inin 3 yıldır, 7'sinin 5 yıldır, 15'inin ise 4 yıldır Türkiye'de yaşadığı öğrenilmiştir. Bunların 22'si ailesinin de burada olduğunu ifade ederken, 1'i ailesinin burada olmadığını ifade etmiştir. Suriyeli öğrencilerden 1'i Türkiye'ye gelmeden önce Türkçe bilmekte, 22'si ise Türkçe bilmemektedir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, Suriyeli öğrencilerin yaşadığı eğitim ve uyum sorunlarına ilişkin genel yaklaşımlarını belirlemek amacıyla yarı-yapılandırılmış görüşmeler ile toplanmıştır. Verilerin toplanması, araştırmacı tarafından hazırlanan 6 açık uçlu soru ile gerçekleşmiştir.

Bu amaç doğrultusunda ilgili alanyazın taraması (Güçlü, 1996; Sezgin ve Yolcu, 2016; Kıroğlu, Kesten, & Elma, 2010; Şahin ve Demirtaş, 2014; Özyürek, 2009; Köylü, 2001; Özçetin, 2013; Sevim, 2014; Paksoy, Paksoy ve Özçalıcı, 2014) yapılarak görüşme soruları oluşturulmuştur.

Nitel araştırma yöntemlerden en sık kullanılanı görüşmedir. Görüşmede kullanılan en temel yöntem sözlü iletişimdir. Görüşmeyi kullanan nitel araştırmacıların bu yöntemin özelliklerine, hazırlık ve gerçekleştirme süreçlerine ilişkin eğitimden geçmiş olması gerekir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeniyle daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Yarı-yapılandırılmış görüşmelerde, araştırmacı tarafından önceden belirlenen sorular görüşülen kişiye aynı sırayla sorulur ve görüşülen kişinin soruları istediği genişlikte yanıtlamasına fırsat verilir (Gay, Mills & Airasian, 2006:419).

Hazırlanan sorular yabancı öğrenciler üzerine doktorasını yapmış, alandan iki uzmana gösterilerek uzman görüşü alınmıştır. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda

yeniden düzenlenen görüşme sorularını sınamak amacıyla gönüllü Suriyeli öğrencilerden 8 kişi ile pilot görüşme gerçekleştirilmiş, görüşülen kişiden alınan dönütlerle soru formuna son şekli verilmiştir.

Görüşme yapılmadan önce; görüşme yapılacak öğrencileri seçmek için Suriyelilerin çoğunlukta olduğu Kilis ilindeki Kilis 7 Aralık Üniversitesi belirlenmiştir. Bu üniversitede öğrenim gören ve gönüllü olarak çalışmaya katılmak isteyen 23 öğrenci seçilerek görüşmeye alınmıştır. Veriler esas olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgi soruları ve 6 açık uçlu soru olmak üzere Suriyeli öğrencilere tek tek ve tercüman eşliğinde yöneltilerek görüşme yolu ile toplanmıştır. Görüşmeler yüz yüze, birebir olarak yapılmıştır. Her bir görüşme yaklaşık 40 dakika sürmüştür. Görüşmeler tercüman eşliğinde, birebir not alınarak kaydedilmiş ve çözümlemesi yapılmıştır. Çözümleme sonrasında betimsel analiz yaklaşımı ile veriler analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analizin amacı, ham verilerin okuyucunun anlayabileceği ve isterse kullanabileceği bir biçime sokulmasıdır. Betimsel çözümlemede elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu çözümlemede, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmanın betimsel analizinde, veriler daha önce belirlenmiş altı soruya göre sınıflandırılmıştır. Sınıflandırma işlemi, verilerin mantıklı bir sıraya konularak betimlenmesiyle (sınıflandırılmasıyla) gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalarda geçerliği oluşturmayı sağlayan, araştırma alanına yakınlık, yüz yüze görüşmeler yoluyla derinlemesine bilgi toplama, gözlemler yoluyla bilgi toplama, elde edilen bilgilerin doğrulanması için alana geri gidebilme ve ek bilgi toplama olanağının olmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada, katılımcılardan görüşme yoluyla doğrudan bilgi edinilerek verilerin değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın geçerliliği ve güvenilirliği için, katılımcıların sorulara verdiği yanıtlardan alıntılar yapılmıştır. Yüz yüze görüşmelerin yapılması ve söylenenlerin yazarak kaydının gerçekleştirilmesi ile toplanan veriler geçerlilik ve güvenilirlik için destekleyici olmuştur.

Nitel bir araştırmada; toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi, bireylerden doğrudan alıntılara yer verilmesi ve bunlardan yola çıkarak sonuçların açıklanması araştırmanın geçerliğinin sağlanması açısından oldukça önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu nedenle bu araştırmada araştırma süreci ayrıntılı bir şekilde ele alınmış, doğrudan alıntılara yer verilmiş ve bunlardan yola çıkarak sonuçlar açıklanmaya çalışılmıştır. Görüşülen Suriyeli öğrencilerin görüşleri başlıklar halinde alıntılanarak verilmiştir.

Araştırmanın iç geçerliğini sağlamak amacıyla görüşme formu geliştirilirken ilgili alan yazın incelemesi sonucunda konu ile ilgili bir kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur.

BULGULAR

Araştırmada, Suriyeli üniversite öğrencilerinin yaşadığı eğitim ve uyum sorunlarına ilişkin genel yaklaşımlarını belirlemek amacıyla sorulan sorulara Suriyeli öğrenciler çeşitli cevaplar vermişlerdir. Bu cevapları betimsel analiz tekniği ile analiz edildikten sonra her soruya verilen cevaplardan birbirine yakın cümleler maddeleştirilip aynı şekilde kategorize

edilerek tablo haline getirilmiştir. Tablolardaki her kategorinin, verilen cevaplar arasında bulunma sayısı yanına yazılmıştır.

Tablo 3. Suriyeli Öğrencilerin “Üniversitede Yaşadığınız Eğitimsel Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Üniversitede Yaşanan Eğitimsel Sorunlar	f
Dil problemimiz var.	22
Dersleri anlamıyorum.	6
Arap dilinde okumama rağmen derslerin hepsi Arapça yapılmıyor.	3
Dersler yoğun geçiyor.	2
Sınavlarda ek süre verilmiyor	2
Konteynırlarda kalıyorum bu nedenle okula geç geliyorum.	2
Kültür farklılığı sorunu yaşadım.	1

Tablo 3’de görüldüğü gibi Suriyeli öğrenciler, üniversitede yaşanan eğitimsel sorunlarla ilgili olarak sorulan “Üniversitede yaşadığınız eğitimsel sorunlar nelerdir?” sorusuna çeşitli cevaplar vermiştir. Araştırmaya katılan tüm öğrenciler bu soruya birden fazla cevap vermişlerdir. Suriyeli öğrencilerin 22 tanesi dil problemi yaşadığını söylerken, 1 tanesi dil probleminden bahsetmemiştir. Bu öğrenci demografik özelliklerle ilgili bilgi verirken Türkiye’ye geldiğinde Türkçe bildiğini ifade eden öğrencidir. 2 Öğrenci derslerin yoğun geçtiğini, 2 öğrenci sınavlarda ek süre verilmediğini, 2 öğrenci konteynırda yaşadığı için okula geç kaldığını ifade etmiştir. 3 öğrenci ise “Arap dilinde okumama rağmen derslerin hepsi Arapça yapılmıyor” diye dile getirmiştir. Bununla birlikte kültür farklılığı sorununu yaşadığını ifade eden 1 öğrencidir.

Verilen cevaplar arasında en çok dile getirilen sorun dil sorunudur. Ardından derslerin anlaşılmasında en çok tekrar eden bir başka sorundur. Arap dilinde olmalarına rağmen derslerin Arapça olamaması bir başka sorun olarak dile getirilmiş, ardından derslerin yoğun geçmesi, sınavlarda ek süre verilmemesi ve konteynır kentte kaldığı için okula geç gelinmesi dile getirilen sorunlardandır. Görüşmeye katılan öğrencilerden yalnız 1 tanesi kültürel farklılığa dayalı sorunlar yaşadığını dile getirmiştir.

Eğitim ortamında yaşanan sorunlarla ilgili olarak bazı öğrencilerin verdikleri cevaplar şu şekildedir: (İsim yerine kodlar kullanılmıştır.)

Ö19: “En çok dil sorunun var. Yani bazı hocalar ders anlattığı zaman çok hızlıca konuşuyorlar. Hocaların biraz yavaş konuşması lazım yabancı öğrenciler var çünkü. Derslerimizin sayısı çok fazla.”

Ö18: “Ders esnasında anlamakta zorluk çektiğimiz için Hocalarımızın derste bizimle ilgilenmesi gerekiyor.”

Ö11: “Eğitim de bireysel farklılıklar vardır mesela dil farklılığı gibi. Eğitim de adalet vardır, Mesela dil problemi yaşadığımız için sınavlar da ek süre verilmesi gibi. Ama bunların hepsi görmezden geliniyor. Bizi diğer Türk arkadaşlarla bir görüyorlar bu yanlış.”

Ö13: “Eğitimimizde Türkçe dili daha çok ön planda. Biz zaten Türkçe dilinden çok zorlanıyoruz Arap dili bölümünde de derslerin Türkçe ağırlıklı olması bizi üzüyor ve zorluyor çünkü hızlı yazamıyoruz yazmada sıkıntılarımız var . Dersler Arapça ağırlıklı olmalı. Hocalar da ona göre ders anlatmalı. “

Ö14:“İlk başta dil sorunu var. Kendi dilimizin ağırlıklı olduğu bu bölüm de dilimiz ağırlıklı olmalı, Türkçe değil. Hem bu Türk öğrenciler için de iyi olur çünkü daha iyi Arapça öğrenirler. Bunun dışında ben konteynirlarda kalıyorum orası çok uzak ve oradan derslere geldiğimde çoğu zaman geç kalıyorum hocaların buna dikkat etmesi lazım”

Ö23:“Dil öğreniminde ve Türkçe derslerinde zorluklar yaşadım. Kültür farklılığı sorunu yaşadım. Suriyelilere üniversite eğitimi sunmaları çok güzel fakat dil eğitimi sunmalarını da isterdim. Yazma da problemler var hala.”

Tablo 4. Suriyeli Öğrencilerin “Üniversite Eğitiminiz Boyunca Üniversitedeki Hocalarınızın Size Karşı Olumlu Veya Olumsuz Ne Tür Tutumlarının Olduğunu Açıklayınız?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Üniversitedeki Hocaların Olumlu veya Olumsuz Tutumları	f
Hocalar çok iyiler, olumlular.	8
Hocalar bize yardımcı olmuyor.	7
Hocalar iyi davranıyorlar, yardımseverler.	5
Hocaların bazıları iyi bazıları kötü	4
Hocalar Arapça bilmiyor ve dersleri Türkçe anlatıyorlar.	3
Hocalar ayrımcılık yapıyor.	2
Geç kaldığımda beni sınav almayan hocalar var.	2
Hocalar benimle hiç konuşmuyorlar.	1

Tablo 4’de görüldüğü gibi Suriyeli öğrencilere üniversitedeki hocaların olumlu veya olumsuz tutumları ile ilgili sorulan “Üniversite eğitiminiz boyunca Üniversitedeki hocalarınızın size karşı olumlu veya olumsuz ne tür tutumunun olduğunu açıklayınız” sorusuna çeşitli cevaplar vermişlerdir. Tüm öğrenciler bu soruyu birden fazla cevap vererek yanıtlamışlardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerden 8’i hocaların çok iyi ve olumlu olduğunu, 7’si hocaların yardımcı olmadığını ve 5’i hocaların iyi davrandığını ve yardımcı olduğunu dile getirmişlerdir. Bununla beraber görüşme yapılan 4 öğrenci hocaların bazılarının iyi bazılarının kötü olduğunu, 3 öğrenci hocalarının Arapça bilmediği ve Türkçe anlattığını söylemişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerden 2’si hocaların ayırım yaptığını söylerken, 2’si de geç kaldıklarına kendilerini sınava almayan hocalar olduğunu söylemiş ve 1 öğrenci hocaların kendisiyle hiç konuşmadığını dile getirmiştir.

Verilen cevaplar arasında en çok hocaların olumlu tutumunun olduğunu ifade ettikleri yer aldığı görülmektedir. Buna karşın hocaların yardımcı olmadıklarının hemen arkasından geldiği görülmektedir. Daha sonra hocaların yardımsever oldukları öğrenciler tarafından ifade edilmiştir. Hocaların bazılarının iyi bazılarının da kötü olduğu belirtilirken, hocaların Arapça bilmemesi bundan dolayı dersleri Türkçe anlatması ve ayrımcılık yapması dile getirilen sorunlardandır.

Çok az öğrenci tarafından dile getirilmekle beraber hocaların ayrımcılık yaptığı ve hiç konuşmadıkları da olumsuz ifadeler olarak görülmektedir.

Hocaların olumlu-olumsuz tutumları ile ilgili olarak bazı öğrencilerin verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Ö04: “Çok iyiler. Yardımcı olmaya çalışıyorlar, bir sorunuz varsa yanıma gelin diyorlar..”

Ö07: "Hepsi çok iyiler. Hepsi bana ve diğer arkadaşlarıma yardımcı olmaya çalışıyorlar. Ders anlatırken bize hep soruyorlar anladınız mı diye.."

Ö01: "Hocalar benimle hiç konuşmuyorlar, Dersi anlayıp anlamadığımı hiç sormuyorlar bile. Sanki sınıfta yabancı biri yokmuş gibi davranıyorlar. Buna dikkat ederek bu iş çözülebilir. İlgi istiyorum."

Ö13: "Hocalar ayrımcılık yapıyor. Bize anladınız mı diye hiç sormuyorlar bile. Sınavlarıma çok çalışıyorum ama süre yetmiyor, yazamıyorum. hocaların buna dikkat etmesi gerek."

Ö12: "Hocalarımız yeterli bir şekilde ders anlatamıyorlar. Onlardan anlamıyoruz ve onlarda bu konu da bize yardımcı olmuyorlar birkaç hoca hariç. Ders ve sınav değerlendirmesinde bizleri Türk öğrenciler gibi eşit tutmasınlar."

Ö11: "Hocalarımızdan bazıları çok iyi bazıları da kötü. Bazıları çok yardımsever, bazıları da sanki burada ne işiniz var der gibi bir havası var, Hiç yardım etmez asık suratlıdırlar bunlar"

Ö17: Hocalardan anlamıyorum çünkü çoğu Arapça bilmiyor ve dersleri Türkçe anlatıyor. Arapça bilen hocaların ders vermesi gerekiyor.

Tablo 5. Suriyeli Öğrencilerin "Üniversitede Eğitim Görmeniz İçin Size Tanınan Haklardan Haberdar Mısınız? Bu Haklar Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Üniversitede eğitim görme için tanınan haklardan haberdar olma	f
Hayır, hiç haberdar değilim.	21
Haberdarım.	2

Tablo 5’de Suriyeli öğrenciler, Üniversitede eğitim görme için tanınan haklardan haberdar olma ile ilgili sorulan "Üniversitede eğitim görmeniz için size tanınan haklardan haberdar mısınız? Bu haklar nelerdir?" sorusuna haberdarım ve haberdar değilim şeklinde cevaplar vermişlerdir. Öğrencilerin hemen hepsi üniversitede onlara tanınan haklardan haberdar olmadığını belirtirken sadece 2 tanesi onlara tanınan haklardan haberdar olduğunu söylemiştir.

Bu soruyla ilgili olarak alınan cevaplardan bazıları şu şekildedir:

Ö03: "Sadece Burs olanaklarında haberdarım. Ama üniversitede daha fazla bilgilendirici ve eğitici sosyal faaliyetler yapılmalı.."

Ö04: "Evet. Burs hakkı, yemek bursu, Okuma hakkı, diploma hakkı, Türk öğrencilerin yararlandıkları hakların hepsi."

Görüldüğü gibi sadece 2 Suriyeli öğrenci onlara üniversitede eğitim görürken tanınan haklardan haberdar olduğunu belirtmiştir. Bu 2 öğrenci de sadece burs, yemek ve diğer öğrencilerin hakları olarak genel anlamda ifade etmişlerdir.

Tablo 6. Suriyeli Öğrencilerin "Üniversite Eğitiminiz Boyunca Üniversitedeki Arkadaşlarınızın Size Karşı Olumlu Veya Olumsuz Ne Tür Tutumlarının Olduğunu Açıklayınız?" Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Üniversitedeki Arkadaşların Olumlu Veya Olumsuz Tutumları	f
Bizden nefret ediyorlar.	8
Arkadaşlarımızın arasında iyiler de var kötüler de.	7
Arkadaşlarımız çok iyiler ve yardımseverler.	6

Suriyelilere farklı gözle bakıyorlar.	5
Ayrımcılık yapıyorlar, Suriyelileri sevmiyorlar.	5
Arkadaşlar kılık kıyafetimizle dalga geçiyorlar.	4
Dil konusunda bir birimize dil öğretiyoruz.	3
Arkadaşlarımız tarafından seviliyorum.	2
Arkadaşlarımızla kardeş gibiyiz.	2

Tablo 6'da görüldüğü gibi, Suriyeli öğrencilere üniversitedeki arkadaşların olumlu veya olumsuz tutumları ile ilgili sorulan "Üniversite eğitiminiz boyunca Üniversitedeki arkadaşlarınızın size karşı olumlu veya olumsuz ne tür tutumunun olduğunu açıklayınız" sorusuna çeşitli cevaplar vermişlerdir. Araştırmaya katılan tüm öğrenciler bu soruya birden fazla cevap vererek yanıtlamışlardır. 6 Suriyeli öğrenci arkadaşlarım çok iyiler ve yardımseverler derken 5 öğrenci arkadaşlarım ayrımcılık yapıyor, Suriyelileri sevmiyor diye belirtmiştir. 7 öğrenci de arkadaşlarımın içinde iyilerde var kötülerde şeklinde ifade etmiştir. Arkadaşlarının olumlu tutumundan bahseden öğrenciler arasında; arkadaşlarımla kardeş gibiyiz diyen 2 öğrenci, arkadaşlarım tarafından seviliyorum diyen 2 öğrenci, birbirimize dil öğretiyoruz diyen 3 öğrencidir. Suriyeli öğrenciler arkadaşlarının olumsuz tutumlarını dile getirirken, 5 öğrenci kılık kıyafetleriyle dalga geçildiğini, 8 öğrenci arkadaşlarının Suriyelilerden nefret ettiklerini ifade etmiştir.

Görüşmeye katılan Suriyeli öğrencilerden bazılarının üniversitedeki arkadaşlarının olumlu-olumsuz tutumları ile ilgili olarak verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Ö19: "Her konuda çok yardımseverler, bize yardımcı oluyorlar. Çok iyi arkadaşlar tanıdım, düşüncelerimizi paylaştık. Dil konusunda birbirimize yardımcı olduk, onlar bana Türkçeyi ben onlara Arapçayı öğretiyorum."

Ö9: "Arap olduğumuz için bölümümüze çok faydalı oluyoruz. Arkadaşlarımız gelip bize sorular soruyor her ne kadar biraz dil problemi yaşa sakta. Ama onlar da bize yardımcı oluyor Türkçe dilimizi geliştirmemiz için biz de onlara Arap dili için yardımcı oluyoruz."

Ö18: "Arkadaşlarımız genel olarak iyi ve yardımseverler. Bize karşı olumsuz bir şey görmedim şimdilik. Ama bazı arkadaşlar ise giyimimizden dolayı terörist muamelesi veriyorlar."

Ö15: "İlk geldiğimizde bizi sevmemişlerdi ama şimdi birbirimize alıştık ilişkilerimiz daha iyi. Kardeş gibi olduk onlarla. Onlarla maç yapıyoruz eğleniyoruz, her şey güzel yani."

Ö22: "Arkadaşlarım arasında bana yardım edenler oldu onlardan çok memnunum. Bazı arkadaşlar ise bana Suriye'ye gidin ailenizle burada ne işiniz var, darbe olduğu zaman ülkemizi bırakmadık, kaçmadık ve teröristlere gereken cevabı verdik; siz neden ülkenizden kaçtınız ve ülkenizi teröristlere bıraktınız diye konuşuyorlar."

Ö10: "Arkadaşlarımız arasında iyiler de var kötüler de. Ama genel olarak nedense bizim kılık kıyafetimizle dalga geçiyorlar. Bu bizi çok üzüyor."

Ö21: "Bazı arkadaşlarla hiç anlaşamıyorum Suriyelilere farklı bir gözle bakıyorlar. Burada ne işiniz var diyen arkadaşlar var. Ama bazıları da melek gibidirler."

Ö13: "Arkadaşlar hiç iyi değiller. Suriyelileri hiç sevmiyorlar. Burada ne işiniz var ülkenize gidip savaşın diyorlar."

Ö1: *Sınıfta sadece ve sadece 2 kişi konuşuyor benimle. Konuştuğum kişilerle muhabbetimiz selamdan öteye geçmez. Zaten sınıf arkadaşlarım Suriyelileri pek sevmiyorlar ayrıca sınıfta hele birkaç kişi var benden nefret ediyorlar."*

Tablo 7. Suriyeli Öğrencilerin "Mezuniyet Sonrası Sizleri Nasıl Bir Yaşam Beklemektedir? Açıklayınız?" Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Mezuniyet Sonrası Planlar	f
Mezun olduktan sonra yüksek lisans yapmak isterim.	10
Türkiye'de kalıp, çalışmak istiyorum.	12
Ülkeme döneceğim.	8
Suriye'ye de dönebilirim, burada da kalabilirim.	5

Tablo 7'de görüldüğü gibi, Suriyeli öğrenciler gelecekleriyle ilgili sorulan "Mezuniyet sonrası sizleri nasıl bir yaşam beklemektedir?" sorusuna birden fazla cevap vermişlerdir. 10 Suriyeli öğrenci yüksek lisans yapmak istediğini ifade etmiştir. Bununla birlikte 12 Suriyeli öğrenci Türkiye'de kalacağını belirtirken, 8 öğrenci de ülkesine döneceğini belirtmiştir. Ayrıca 5 öğrenci burada da kalabilir, Suriye'ye de dönebilirim diyerek kararsızlıklarını dile getirmişlerdir. Görüldüğü gibi öğrencilerin gelecek planlarında daha çok Türkiye'de kalmak ve yüksek lisans yapmak olduğu söylenebilir.

Bu soruyla ilgili olarak bazı öğrencilerin cevaplar şu şekildedir:

Ö13: *"Mezun olduktan sonra master yapmak isterim ve üniversite de ders vermek isterim. Suriye'de çalışmak istiyorum ama oranın geleceği karanlık, bende geleceğimi karartmam. Bundan dolayı burada çalışmak istiyorum"*

Ö7: *"Şuan için bir beklentim yok. Diplomamı alıp master yapmak istiyorum. Ama şuan için geleceğe karamsar bakıyorum çünkü mezun olursam da nasıl bir imkan yakalayabilirim ki farklı bir ülkede. Ancak Suriye de işler düzelirse o ayrı."*

Ö3: *"Diplomamı alıp bir an önce burada çalışmak istiyorum. Burada kalmayı çok istiyorum."*

Ö4: *"Geleceği ancak Allah bilir. Ancak hedefim master yapmak Allahın izniyle. Hedefime ulaştıktan sonra da ülkemde veya burada çalışmak. İlk tercihim ülkem olacak inşallah"*

Ö2: *"Türkiye'de atanabilirsem deolette bir iş bulursam kesinlikle burada çalışmak isterim ve ülkeme savaş bitse dahi dönmem. Ama savaş biterse ve bende burada atanamazsam ülkeme döneceğim yapabileceğim bir şey yok."*

Ö12: *"Mezuniyet sonrası Suriye'de inşallah savaş biterse oraya dönüp orda çalışacağım. Türkiye her ne kadar bize yardım etse de insanın ülkesi gibisi yok, toprağımı özledim."*

Ö22: *"Eğitimimi tamamlarsam ve Suriye'de savaş biterse oraya gidip çalışacağım. Çünkü oradakilerin bizlere her zamankinden daha çok ihtiyacı var. Ama savaş bitmezse de burada yeni bir hayata başlamak zorundayım."*

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmada Suriyeli üniversite öğrencilerinin eğitim ve uyum sorunlarına ilişkin genel yaklaşımlarını tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin üniversitede eğitim görme ile ilgili tanınan haklara ilişkin bilgisi, üniversitede yaşadıkları eğitimsel sorunlara ilişkin görüşleri, üniversitedeki hocalarının olumlu olumsuz tutumlarına ilişkin

görüşleri, üniversitedeki arkadaşlarının olumlu olumsuz tutumlarına ilişkin görüşleri, mezuniyet sonrasında ilişkin görüşleri ile ilgili sorulara verdikleri yanıtlara göre sırasıyla incelenmiştir

Araştırmaya katılan Suriyeli öğrencilerin üniversitede yaşanan eğitimsel sorunlarla ilgili olarak görüşleri incelendiğinde en çok dile getirilen sorunun dil sorunu olduğu görülmektedir. Araştırma kapsamında 1 tanesi dil probleminden bahsetmemiştir. Bu öğrenci demografik özelliklerle ilgili bilgi verirken Türkiye'ye geldiğinde Türkçe bildiğini ifade eden öğrencidir. Andrade (2006)'ya göre dil sorunu öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Townsend & Poh (2008)'e göre ise dil sorunu yabancı uyruklu öğrenciler arasında en sık karşılaşılan sorundur. Uzun ve Bütün (2016) Okul öncesi eğitim alan Suriyeli çocuklarla ilgili yaptıkları çalışmada Türkçe bilmemenin karşılaşılan en önemli sorun olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kişinin yaşadığı topluma uyum sağlayabilmesi için o toplumun dilini bilmesi son derece önemlidir.

Suriyeli öğrencilere üniversitedeki hocaların olumlu veya olumsuz tutumları ile ilgili görüşlerine bakıldığında; öğrencilerin birçoğu eğitim aldıkları üniversitede hocalarının onlara karşı olumlu tutumları olduğunu ve hocalarının yardımcı olduklarını dile getirirken öğrencilerin bazıları da hocalarının kendilerine yardımcı olmadığını söylemişlerdir. Yabancı uyruklu öğrencilerle yapılmış olan başka çalışmalara bakıldığında benzer sonuçlar elde edildiği görülmektedir. İlgar ve İlgar (2009)'ın Balkanlardan gelen yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yaptığı araştırmasında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerden %56.32'ü hocalarının onlara yakın davrandığını belirtmiştir.

Suriyeli öğrencilerin üniversitede eğitim görme için tanınan haklardan haberdar olma ile ilgili sorulara verilen cevaplar incelendiğinde; Suriyeli öğrencilerin üniversitede aldıkları eğitim için tanınan olanaklardan haberdar olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin 2 kişi gibi çok küçük bir bölümü sağlanan olanaklardan haberdar olduğunu dile getirmiştir. Oysaki Bakanlar Kurulu Suriyelilerin 2014-2015 akademik yılında, devlet üniversitelerindeki öğrenim harçlarından muaf tutulduğunu açıklanmıştır (UNHCR). Bununla beraber 2015 yılında Suriyeli öğrencilere yönelik destek bursları verilmesi ve en az 4 yıllık yükseköğretim programında eğitim alan, geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarına 1200 TL burs ödemesi yapılması karara bağlanmıştır (YTB, 2015).

Bu ve buna benzer imkânlardan haberdar olmamaları, Suriyeli öğrencilerin tanınan hakları öğrenme konusunda bir çaba içinde olmadığı ve üniversitelerin bu hakları bu öğrencilere duyurmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Suriyeli öğrencilerin üniversitedeki arkadaşların olumlu veya olumsuz tutumları ile ilgili sorulara çoğu Türkiyeli arkadaşlarının çok iyi ve yardımsever olduğunu belirterek cevap vermişlerdir. 6 Suriyeli öğrenci arkadaşlarını çok iyiler ve yardımseverler derken 5 öğrenci arkadaşlarını ayrımcılık yapıyor, Suriyelileri sevmiyor diye belirtmiştir. 7 öğrenci de arkadaşlarının içinde iyilerde var kötülerde şeklinde ifade etmiştir. Arkadaşlarının olumlu tutumundan bahseden öğrenciler arasında; arkadaşlarımla kardeş gibiyiz diyen 2 öğrenci, arkadaşlarımla kardeş gibiyim diyen 2 öğrenci, birbirimize dil öğretiyoruz diyen 3 öğrencidir. Suriyeli öğrenciler arkadaşlarının olumsuz tutumlarını dile getirirken, 5 öğrenci kılık kıyafetleriyle dalga geçildiğini, 8 öğrenci arkadaşlarının Suriyelilerden nefret ettiklerini ifade etmiştir. Bu sonuç Ergin (2016)'nin Suriyeli sınıf arkadaşları hakkında Türkiyeli üniversite öğrencilerinin algılarını incelediği çalışma ile paralellik göstermektedir. Bu çalışmada görüşme yapılan Türkiyeli öğrencilerin, tanıdıkları

Suriyeli sınıf arkadaşlarına yönelik olumlu algılara sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Kıroğlu, Kesten ve Elma, (2010)'nun Türkiye'de eğitim gören yabancı uyruklu üniversite öğrencilerle yaptığı çalışmada öğrencilerin büyük bölümünün ayrımcılık ile karşılaşmadıklarını belirlemişlerdir.

Bununla beraber bu çalışmada, Suriyeli öğrencilerin bazıları onlara arkadaşları tarafından farklı gözle bakıldığını, ayrımcılık yapıldığını ve kıyafetleri ile dalga geçildiğini dile getirmişlerdir. Öğrencilerden bir bölümü ise kendilerinden nefret edildiğini söylemişlerdir. Benzer bir sonuç Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrenciyle yapılmış bir çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin büyük bölümünün kıyafetleri konusunda sorun yaşamazken bazı öğrencilerin bu konuda sorun yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. (Kıroğlu, Kesten ve Elma, 2010). Görüşme yapılan öğrenciler kendilerine ayrımcılık yapıldığını dile getirmişlerdir. Ergin (2016)'nin yaptığı çalışmada Suriyeli öğrencilerin yükseköğretimden yararlanmasını Türk Vatandaşı öğrenciler "adaletsiz" olarak tanımlamakta ve ileride iş bulma fırsatlarını azaltacağını belirtmektedirler. Arkadaşları tarafından ayrımcılığa uğrayan Suriyeli öğrencilerin Türk vatandaşı öğrenciler tarafından bu şekilde algılanmasının doğal bir sonucu olduğu söylenebilir.

Suriyeli öğrenciler gelecekle ilgili sorulan "Mezuniyet sonrası sizleri nasıl bir yaşam beklemektedir?" sorusuna birden fazla cevap vermişlerdir. Yapılan görüşmede Suriyeli öğrencilerin çoğu (12 öğrenci) Türkiye'de kalacağını belirtirken, 8 öğrenci de ülkesine döneceğini belirtmiştir. Ayrıca 5 öğrenci burada da kalabilir, Suriye'ye de dönebilir diyerek kararsızlıklarını dile getirmişlerdir. Görüldüğü gibi öğrencilerin gelecek planlarında daha çok Türkiye'de kalmak ve yüksek lisans yapmak olduğu söylenebilir. Görüşme yapılan öğrencilerin arkadaşları tarafından genellikle kabul gördüğü ve ortak değerleri paylaştığını ifade etmişlerdir. Bununla beraber öğrenciler hocalarının onlara karşı olumlu tutumları olduğunu ve yardımcı olduklarını söylemişlerdir. Öğrencilerin mezuniyet sonra Türkiye'de kalmak istemeleri üniversitede olumlu bir ortam yaşamaları ile açıklanabilir.

Bu sonuç (Akkaş, 2015)'in Erzincan Üniversitesinde öğrenim gören Suriyeliler ile yaptığı çalışma ile örtüşmemektedir. Akkaş, görüşme yapılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun dönmeyi istediğini, az sayıda öğrencinin Türkiye'de kalmayı düşündüğü sonucuna ulaşmıştır.

Oysaki Türkiye'nin Suriyeli sığınmacılara yönelik başlangıçtaki politikaları krizin yakın zamanda biteceği ve sığınmacıların ülkelerine döneceği yönündeyken, giderek artan kriz kısa vadeli dönüşün yaşanmayacağını göstermektedir (Dinçer ve diğerleri, 2013). Bununla beraber yapılan pek çok araştırma krizin bitmesi durumunda bile pek çok Suriyelinin ülkelerine geri dönmeyeceğini göstermektedir (Erdoğan, 2014). Bu nedenle Türkiye'nin Suriyeli misafirlerine daha uzun yıllar ev sahipliği yapacağı varsayılmaktadır. Geçici koruma altında bulunanlara sağlanacak hizmetlerden bazıları eğitim, sağlık, sosyal yardım, iş piyasasına erişim olarak sıralanabilir (Geçici Koruma Yönetmeliği, 2014). Yapılan bu yasal düzenlemeler sonucunda, 15 Ocak 2016 tarihinde geçici koruma altında bulunanlara çalışma izni veren yönetmelik yayımlanmıştır. (Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik, 2016).

Eğitim alanında öğrencilere verilecek hizmetler yönetmelik kapsamında düzenlenmiştir (Geçici Koruma Yönetmeliği, 2014). Buna göre verilecek olan eğitim hizmeti, ilköğretim ve ortaöğretim için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, yükseköğretim için Yüksek

Öğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülecektir. Yapılan bu yasal düzenlemeler ile pek çok Suriyeli öğrenciye Türkiye’de yükseköğrenim görme olanağı sağlanmıştır.

Bu bulgular ışığında aşağıdaki öneriler sunulabilir.

1-Suriyeli öğrencilerin Türkiye’ye gelmesiyle birlikte uyumsuzluk yaşamaları tartışılmaz bir sonuçtur. Bu nedenle bu öğrencilere birçok konuda danışmanlık alabilecekleri bir merkezin ya da birimin kurulması sorunlarını aşmalarında yardımcı olacaktır.

2- Suriyeli öğrencilere tanınan haklar konusunda danışmanları ve/veya kurulacak merkez tarafından bilgilendirilmeleri uyum sürecini hızlandıracaktır.

3-Uyum problemlerini daha yoğun yaşayan Suriyeli öğrencilere Üniversitenin Rehberlik Merkezi tarafından Psikolojik Danışmanlık hizmeti verilebilir.

4 Suriyeli öğrencilerin dil problemlerini çözmek için, gönüllü Türk arkadaşları tarafından yardım verilebilir. Bunun için danışmanları organizasyon yapabilir.

5- Suriyeli öğrencilerin en azından geldikleri ilk yarıyıldaki katıldıkları sınavlar çift dilli (Arapça-Türkçe) yapılarak başarısızlıkları biraz olsun önlenebilir.

KAYNAKÇA

Akkaş, İ. (2015). Suriyeliler: Sınırlar Ötesinde Yaşam Mücadelesi. *Neveşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi* , 92-114.

Aksoy, Z. (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim. *The Journal of International social Research* , 292-303.

Andrade, M. S. (2006). International Students in English- Speaking Universities. *Journal of Research in International Education* , 131-154.

Batlaş, Z., & Steptoe, A. (2000). Migration, Culture Conflict And Psychological Well-Being Among Turkish-British Married Couples. *Ethnicity & Health*, 5, 173-180.

Diñer, O. B., Federici, V., Ferris, E., Karaca, S., Kirişçi, K. ve Çarmıklı, E. Ö. (2013). *Suriyeli Mülteciler Krizi ve Türkiye: Sonu Gelmeyen Misafirlik*. Ankara; Washington: Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu; Brookings Enstitüsü.

Erdoğan, M. (2014). Perceptions of Syrians in Turkey. *Insight Turkey* , 65-75.

Ergin, H. (2016). Turkish University Students' Perceptions Towards Their Syrian Classmates. *Education and Science* , 399-415.

Fichter, J. (1990). *Sosyoloji Nedir*. (Çev. Nilgün Çelebi). Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.

Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik. (2016, Ocak 15). Resmi Gazete.

Geçici Koruma Yönetmeliği. (2014, Ekim 22). Resmi Gazete.

Göç İdaresi. (2016). *Geçici Korumamız Altındaki Suriyeliler*. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü: http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler_409_558_560 adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 02.11.2016).

Gümüş, S. (2015). *Syrian Refugee Need Your Help*.

<http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20160315202959250> adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 23. 12.2016)

Güçlü, N. (1996). Yabancı Öğrencilerin Uyum Problemleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 101-110.

Kulaksızoğlu, A. (1998). *Ergenlik psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kıroğlu, K., Kesten, A. ve Elma, C. (2010). Türkiye'de Eğitim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel ve Ekonomik Sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26-39.

Köylü, M. (2001). Ö.M.U İlahiyat Fakültesine Devam Eden Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Fakülte Hakkındaki Düşünce, Sorun Ve Beklentileri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*.12 (13), 131-153

Ilgar, Ş. & Ilgar, L. (2009). The Inquiry On The Adaptation Of The Foreign Students From Balkan Countries (Example Of Istanbul University). *12th International Conference Inclusive Education In The Balkan Countries: Policy And Practice*, (25-27 June), Ohrid, Macedonia. Kyriakidis Brothers s.a. Publishing House

Öner, S. G. (2014). Türkiye'nin Suriyeli Mültecilere Yönelik Politikası. *Ortadoğu Analiz*, 42-45.

Özden, Ş. (2013). *Syrian Refugee in Turkey*. İstanbul:

<http://www.migrationpolicycentre.eu/docs/MPC-RR-2013-05.pdf>. adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 12. 01.2017)

Özçetin, S. (2013). Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Uyumlarını Etkileyen Etmenler, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Ankara.

Özyürek, R. (2009). Türk Devlet Ve Topluluklarından Türkiye Üniversitelerine Gelen Türk Soylu Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenimlerinde Karşılaştıkları Sorunlar, *Turkish Studies*, 4(3), 1819-1862.

Paksoy, H. M., Paksoy, S. ve Özçalıcı, M. (2014). Türkiye'de Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Sorunları: Gap Bölgesi Üniversiteleri Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 85-94.

Saraç, Y. (2016, Nisan 16). *Başkan Saraç Kilis Konuşma Metni*.

http://www.yok.gov.tr/documents/10279/23458860/YOK_Baskani_Sarac_Kilis_Konusma_Metni.pdf adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 22.12.2017)

Sezgin, A.A. ve Yolcu, T. (2016). Göç İle Gelen Uluslar Arası Öğrencilerin Sosyal Uyum Ve Toplumsal Kabul Süreci. *Humanitas*, 4(7), 417-436.

Sevim, O. (2014).Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Konuşma Kaygılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 18 (60), 389-402.

Şahin, M. ve Demirtaş, H. (2014). Üniversitelerde Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeyleri, Yaşadıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, *Milli Eğitim Dergisi*, 205, 88- 113.

Torun, G. (1995). Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinden Gelen Öğrencilerin Uyum Süreçleri Üzerine Sosyal Antropolojik Bir Araştırma. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Townsend, P., & Poh, H. J. (2008). An Exploratory Study of International Students Studying and Living in a Regional Area. *Journal of Marketing for Higher Education* , 240-263.

Uluslararası Göç Örgütü. (2009). Göç Terimleri Sözlüğü. İsviçre.

UNHCR (2017) Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği:
http://www.unhcr.org/turkey/uploads/root/sik_sorular_sorular.pdf adresinden erişildi.
(Erişim Tarihi: 02.01.2017)

UNHCR. (2017). <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224> adresinden erişildi.(Erişim Tarihi: 11.02.2017)

UNHCR. (2017).
http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php#_ga=1.125515855.495313936.1481458694
adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 01.02.2017)

UNHCR. (2017). *Data Syrian Refugee*.
http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php#_ga=1.125515855.495313936.1481458694
adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 10.01.2017)

Uzun, E. M. ve Bütün, E. (2016). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Suriyeli Çocukların Karşılaştıkları Sorunlar Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi* , 72-83.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

YÖK (2015). *Basın Açıklaması*.
http://www.yok.gov.tr/web/guest/anasayfa//asset_publisher/64ZMbZPZISI4/content/id/13240708 adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 09.01.2017)

YÖK (2016). *Uyruğa Göre Öğrenci Sayıları*. <https://istatistik.yok.gov.tr> adresinden erişildi.
(Erişim Tarihi: 15.12.2016)

YTB. (2015, Aralık 31). *Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı*.
https://www.ytb.gov.tr/haber_detay.php?detay=4898 adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 20.12.2017)